

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 48/2024-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľky **SFZ Marketing, s. r. o.**, Tomášikova 30C, Bratislava, IČO 46 320 768, zastúpenej **SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o.**, Šoltésovej 14, Bratislava, proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 19Up/1567/2022 z 26. januára 2023 (Rvp 831/2023) a sp. zn. 19Up/1567/2022 z 2. februára 2023 (Rvp 832/2023) takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 27. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v záhlaví označenými uzneseniami (ďalej len „napadnuté uznesenia“), ktorými okresný súd zamietol návrh sťažovateľky na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu (vec vedená pod sp. zn. Rvp 831/2023) a následne zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu o odmietnutí odporu (vec vedená pod sp. zn. Rvp 832/2023). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania. Súčasne navrhuje odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 10/2023-6 z 26. apríla 2023 boli sťažnosti sťažovateľky vedené pod sp. zn. Rvp 831/2023 a sp. zn. Rvp 832/2023 spojené na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 831/2023.

II.

Skutkové východiská

3. V upomínacom konaní vedenom pod sp. zn. 19Up/1567/2022 vydal okresný súd 30. novembra 2022 platobný rozkaz, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť žalobcovi [REDACTED], v lehote 15 dní istinu 28 000 eur s príslušenstvom a trovy konania 2 184,51 eur alebo v rovnakej lehote podať proti platobnému rozkazu odpor. Sťažovateľka s uplatneným nárokom žalobcu nesúhlasila, preto podala proti platobnému rozkazu odpor.

4. Okresný súd uznesením z 19. decembra 2022 odmietol odpor podaný sťažovateľkou ako oneskorene podaný. Uviedol, že platobný rozkaz bol riadne doručený do elektronickej schránky sťažovateľky 30. novembra 2022, kedy ho aj prevzala, preto lehota 15 dní na podanie odporu márne uplynula 15. decembra 2022. Odpor podaný 16. decembra 2022 bol podaný oneskorene.

5. Sťažovateľka 22. decembra 2022 zaslala okresnému súdu návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu a sťažnosť proti uzneseniu (vyššieho súdneho úradníka) o odmietnutí odporu, v ktorých nerozporovala, že k podaniu odporu došlo oneskorene, avšak z ospravedlniteľného dôvodu. V návrhu na odpustenie zmeškania lehoty uviedla, že v jej počítačovej sieti došlo 15. decembra 2022, t. j. posledný deň lehoty na podanie odporu, k neočakávanej technickej poruche, ktorá jej znemožnila prístup k súborom a inému obsahu na osobných počítačoch. Napriek snahe IT oddelenia sa uvedenú technickú poruchu nepodarilo odstrániť do neskorých hodín 15. decembra 2022 a ani v skorých ranných hodinách 16. decembra 2022. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa sťažovateľka v mylnej domnienke, že posledný deň lehoty na podanie odporu pripadá na 16. december 2022 (túto skutočnosť nebolo vzhľadom na technickú poruchu v počítačovej sieti dobre možné v predmetnom čase overiť v elektronickej schránke a ani v registri došlej pošty), a v obave, že odpor nebude možné podať prostredníctvom technických prostriedkov sťažovateľky, požiadala svojho právneho zástupcu o skoncipovanie a podanie odporu v mene a na účet sťažovateľky, ktorý tak urobil 16. decembra 2022. Sťažovateľka návrh na odpustenie zmeškania lehoty podložila relevantnými dôkazmi, a to písomným potvrdením vedúceho IT oddelenia a návrhom na jeho výsluch, ako aj návrhom na výsluch jej konateľky.

6. Okresný súd napadnutým uznesením z 26. januára 2023 návrh sťažovateľky na odpustenie zmeškania lehoty zamietol. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že zákon neustanovuje, čo treba považovať za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty. Takýmto dôležitým dôvodom je objektívna situácia, ktorá môže byť vyvolaná rôznymi nepredvídanými okolnosťami nezávislými od vôle účastníka alebo jeho zástupcu. Súdna prax za ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty považuje napr. náhle ochorenie, úraz, závažné rodinné komplikácie (smrť osoby blízkej), živelnú pohromu, náhlu služobnú cestu do zahraničia a pod., vždy však pod podmienkou, že ich dôsledkom bolo vylúčenie možnosti urobiť určitý procesný úkon. Ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania sa vždy posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu. V danej veci návrh na odpustenie zmeškania lehoty sťažovateľka odôvodnila technickou poruchou v počítačovej sieti a s tým spojenou nefunkčnosťou počítačových zariadení na viacerých pracoviskách, ktorá trvala v dňoch 15. decembra 2022 od 07.00 h do 16. decembra 2022 do 19.00 h a ktorá jej zabránila v podaní odporu v zákonnej lehote. Náhly výpadok (nefunkčnosť počítačového zariadenia) v čase plynutia zákonnej procesnej lehoty by mohol byť vyhodnotený ako ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty, avšak s ohľadom na obsah spisového materiálu a skutočnosti uvádzané sťažovateľkou okresný súd jej argumentáciu vyhodnotil ako účelovú.

7. Sťažovateľka, ktorej bol platobný rozkaz riadne doručený 30. novembra 2022, musela mať z poučenia vedomosť o lehote na podanie odporu a kedy jej táto lehota uplynie. To, že si nesprávne poznačila dátum doručenia platobného rozkazu, resp. nesprávne vypočítala koniec lehoty na podanie odporu, je bez významu (o to viac, pokiaľ by omyl nastal priamo na strane jej právneho zástupcu). Sama sťažovateľka uvádza, že sa domnievala, že posledným dňom lehoty na podanie odporu bude 16. december 2022, kedy aj odpor (prostredníctvom právneho zástupcu) reálne podala. Uvedená domnienka však nemala žiadny relevantný právny základ, preto výpadok počítačovej siete

u sťažovateľky 15. decembra 2022 nemal na podanie odporu 16. decembra 2022 žiadny vplyv, keďže sa domnievala, že odpor podáva včas. Uvedené potvrdzuje aj fakt, že návrh na odpustenie zmeškania lehoty nepodala priamo s odporom 16. decembra 2022, ale až v reakcii na uznesenie súdu, z ktorého zistila, že odpor podala oneskorene. Postup sťažovateľky, ktorá sa z uznesenia o odmietnutí odporu dozvie, že ho podala oneskorene, a v reakcii na to následne podá návrh na odpustenie zmeškania lehoty, v ktorom začne produkovať dôvody, ktoré jej mali zabrániť v podaní odporu včas, nemožno vzhľadom na okolnosti veci akceptovať. Možno dôvodne predpokladať, že keby súd nerozhodol o odmietnutí odporu bezodkladne po jeho podaní, sťažovateľka by sa o jeho oneskorenom podaní nedozvedela a návrh na odpustenie zmeškania lehoty by nepodala. Preto skutočnosť, že sťažovateľka sa bez akéhokoľvek právne relevantného dôvodu spoliehala na to, že odpor podáva 16. decembra 2022 včas, a do omylu týkajúceho sa plynutia zákonnej lehoty následne uviedla aj právneho zástupcu (resp. omyl nastal priamo na strane právneho zástupcu), nemožno považovať za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty.

8. Okresný súd, poukazujúc na zásadu „*vigilantibus iura scripta sunt*“, konštatoval, že bolo zodpovednosťou sťažovateľky, aby si lehotu na podanie odporu „*ustrážil(a)*“. Neuveril tvrdeniam sťažovateľky (ktoré mali byť preukázané výsluchom jej konateľky), že „*mal(a) snahu*“ podať odpor 15. decembra 2022 (v posledný deň lehoty), ale z objektívnych dôvodov (technickej vady na počítačovej sieti) nemohla, keď z jej tvrdení vyplýva, že odpor chcela v skutočnosti podať 16. decembra 2022 a v tento deň odpor aj prostredníctvom svojho zástupcu podala. Ako účelové považoval aj tvrdenie sťažovateľky, že chcela podať odpor sama, keď uvádza, že jej právny zástupca bol s vecou oboznámený ešte z obdobia predsúdneho vymáhania pohľadávky žalobcom. Pokiaľ sťažovateľka už v tom čase vyhľadala pomoc advokáta, nie je uveriteľné, že by po začatí súdneho konania a po doručení platobného rozkazu chcela podať odpor sama a o „*skoncipovanie a podanie odporu*“ požiadala „*svojho*“ advokáta až 16. decembra 2022, ktorý vnímala ako posledný deň lehoty na podanie odporu. Pravdepodobným sa skôr javí, že sa sťažovateľka po doručení platobného rozkazu obrátila na svojho právneho zástupcu, pričom ho buď nesprávne informovala o dátume doručenia platobného rozkazu alebo omyl nastal priamo u právneho zástupcu. Podstatné je, že tento omyl nastal na strane sťažovateľky bez akýchkoľvek vonkajších objektívnych príčin.

9. Ako účelové okresný súd vyhodnotil aj tvrdenie sťažovateľky, že nemala možnosť si 15. decembra 2022 spätne overiť, kedy jej lehota uplynie. Sťažovateľka si riadne prevzala platobný rozkaz zo svojej elektronickej schránky, nič jej nebránilo preverovať si dátum doručenia, resp. uplynutia lehoty po dobu 14 dní plynutia lehoty na podanie odporu. Nie je však zrejmé, prečo by si mala overovať dátum uplynutia lehoty práve 15. decembra 2022, keď takú potrebu nemala 14 dní predtým a overovanie dátumu doručenia platobného rozkazu 16. decembra 2022 by bolo bez významu, keďže v tento deň nadobudol právoplatnosť. Okresný súd bol preto toho názoru, že sťažovateľka, resp. jej zástupca odpor podali „*plánovane*“ 16. decembra 2022, keďže si mysleli, že je podaný včas, čo však nemožno vyhodnotiť ako dôvod na ospravedlnenie zmeškania lehoty. Napokon možno mať pochybnosti o samotnom technickom výpadku počítačovej siete, resp. jeho rozsahu a trvaní, keď (vychádzajúc z tvrdení sťažovateľky) za predpokladu, že sťažovateľka navštívila svojho advokáta 16. decembra 2022 v obave, že nebude možné podať odpor z jej technických prostriedkov a že „*nemal(a) v dôsledku technického zlyhania okrem iného ani prístup k akýmkoľvek dokumentom uloženým na PC... a... počítačovej sieti*“, nie je zrejmé, ako mohla (bez príslušných dokumentov) 16. decembra 2022 o spore relevantne informovať právneho

zástupcu, ktorý mal v uvedený deň skoncipovať a podať v jej mene odpor. Z podaného odporu pritom vyplýva, že v ňom sťažovateľka reaguje na všetky na vec sa vzťahujúce dokumenty, ktoré jej boli doručované (platobný rozkaz, návrh na začatie konania, faktúry...).

10. Keďže návrhu sťažovateľky na odpustenie zmeškania lehoty nebolo vyhovené, okresný súd napadnutým uznesením z 2. februára 2023 zamietol jej sťažnosť proti uzneseniu o odmietnutí odporu, ktorá bola podaná ako súčasť návrhu na odpustenie zmeškania lehoty.

III.

Argumentácia sťažovateľky

11. Sťažovateľka namieta, že posúdenie jej právnej veci bolo sprevádzané takými prvkami svojvôle na strane okresného súdu, ktoré zakladajú extrémne nespravodlivé rozhodnutie, ktorým súčasne došlo k odopretiu spravodlivosti (spravodlivého prejednanja veci). Ďalším ústavným princípom, ktorý bol porušený, je zásada zákazu prílišného formalizmu.

12. Podľa jej názoru okresný súd (i) spochybnil existenciu ospravedlniteľného dôvodu na odpustenie zmeškania lehoty, hoci na takéto spochybenie neexistovali relevantné dôvody, a súčasne odmietol získať dôkaz z dôkazných prostriedkov navrhnutých sťažovateľkou, (ii) založil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení skutkového stavu, keď ako rozhodnú právnu skutočnosť identifikoval omyl sťažovateľky o konci lehoty na podanie odporu, hoci táto skutočnosť nebola v priamej príčinnej súvislosti s jeho oneskoreným podaním, ale bola ňou technická porucha v počítačovej sieti sťažovateľky, ktorá bola v konaní preukázaná, (iii) na ťarchu sťažovateľky posúdil okolnosti podania návrhu na odpustenie zmeškania lehoty z dôvodu, že tento nebol podaný spolu s odporom 16. decembra 2022, ale až po doručení uznesenia o odmietnutí odporu 19. decembra 2022, (iv) svojvoľne posúdil okrajové otázky spôsobom, ktorý buď vôbec nevyplýva z obsahu súdneho spisu alebo ktorý popiera iné (a racionálne) vysvetlenie. Právne závery, ktoré okresný súd vyvodil zo skutkových zistení, preto podľa nej odporujú zásadám formálnej logiky.

13. Návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení sťažovateľka odôvodnila tým, že verejný záujem v športe takýto odklad vyžaduje (sťažovateľka je dcérskou spoločnosťou Slovenského futbalového zväzu, pozn.) a napadnuté uznesenia sú spôsobilé privodiť jej vážnu ujmu. Nárok priznaný platobným rozkazom je nedôvodný, dokonca špekulatívny a jeho výška prevyšuje akékoľvek finančné možnosti sťažovateľky a vystavuje ju hrozbe platobnej neschopnosti.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavných sťažností

14. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti poukazuje na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neutržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

15. Inštitút odpustenia zmeškanej lehoty (§ 122 Civilného sporového poriadku) má odstraňovať tvrdosť zákona a má práve reflektovať na rôzne individuálne životné situácie, pre ktoré strana môže procesný úkon zmeškať. Na druhej strane nemôže byť tento inštitút zneužitý na legitimizáciu

nedbanlivosti procesnej strany, resp. jej právneho zástupcu. Rozhodne nemožno spochybňovať význam formalít a podmienok konania, ktoré musia byť dodržané v konaní pred súdmi. Tieto obmedzenia a ich výklad však nemôžu neprimeraným spôsobom obmedziť jednotlivca v prístupe k súdu. Preto je potrebné sa pri posudzovaní splnenia formálnych podmienok a náležitostí konania vyhnúť prehnanému formalizmu, ale aj prehnanej pružnosti, ktorá by viedla k spochybneniu určitých procesných pravidiel (III. ÚS 93/2023).

16. V tomto konkrétnom prípade to znamená uvažovať o odpustení zmeškanej lehoty v dvoch rovinách, jednak (i) či k zmeškaniu lehoty došlo konaním strany alebo jej zástupcu, ktoré nemožno objektívne tolerovať a nie je objektívne bežné, a jednak, (ii) či by prípadné odpustenie zmeškania lehoty v tomto prípade znamenalo otvorenie dverí pre prípadné zneužitie tohto inštitútu v budúcnosti v obdobných veciach.

17. Aj keď okresný súd pripustil, že výpadok/nefunkčnosť počítačového zariadenia v čase plynutia zákonnej procesnej lehoty by mohli byť považované za ospravedlňiteľný dôvod zmeškania lehoty, túto argumentáciu vyhodnotil ako účelovú. Vychádzal pritom z obsahu spisu a tvrdení samotnej sťažovateľky, ktorá sa domnievala, že odpor podaný 16. decembra 2022 podáva včas, čo umocňuje aj fakt, že návrh na odpustenie zmeškania lehoty podala až po tom, keď jej bolo doručené uznesenie o odmietnutí odporu, z ktorého sa dozvedela o zmeškaní lehoty. Okresný súd preto uzavrel, že domnienku (omyl) sťažovateľky o včasnom podaní odporu nemožno považovať za ospravedlňiteľný dôvod zmeškania lehoty. Pritom tento omyl nastal bez akýchkoľvek vonkajších objektívnych príčin (porucha počítačovej siete). Okresný súd tiež vyjadril pochybnosti o samotnom technickom výpadku počítačovej siete, resp. jeho rozsahu a trvaní, s poukazom na to, že právny zástupca sťažovateľky mal pri príprave odporu k dispozícii všetky relevantné dokumenty.

18. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na argumentáciu sťažovateľky v ústavnej sťažnosti (na str. 6), v ktorej uviedla, že *„si ohľadom svojich sporových konaní vedie fyzický (papierový) spis... Sťažovateľ má v rámci svojej sporovej agendy vždy zaevidovanú komunikáciu so svojimi partnermi, ako aj súvisiace podania z prípadného súdneho alebo predsúdneho konania. Fyzický spis má Sťažovateľ ešte z predsúdneho konania založený aj pre zmluvného partnera, ktorým je spoločnosť Madplanet.eu, s.r.o. Fyzický spis Sťažovateľ predložil svojmu právnenému zástupcovi dňa 16.12.2022, právny zástupca na základe obsahu spisu pripravil Odpor a zároveň zo spisu vyhotovil sken dokumentov, ktoré boli priložené ako prílohy k Odporu... Dokument, ku ktorému nemal v čase technickej poruchy Sťažovateľ prístup bola jeho vlastná rozpracovaná verzia odporu, ktorú nemal mať prečo v stave rozpracovanosti vedenú v spise.“*

19. Uvedené tvrdenia sťažovateľky samotné preukazujú, že technická porucha v jej počítačovej sieti v skutočnosti nezapríčinila oneskorené podanie odporu. Keďže sťažovateľka v čase vzniku technickej poruchy (15. decembra 2022) mala k dispozícii fyzický spis a podľa jej slov nemala prístup len ku vlastnej rozpracovanej verzii odporu, nič jej nebránilo v jeho opätovnom skoncipovaní a podaní, prípadne sa už vtedy mohla obrátiť na svojho právneho zástupcu, čo urobila až 16. decembra 2022, teda po uplynutí lehoty na podanie odporu.

20. Ústavný súd s poukazom na uvedené nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia o zamietnutí návrhu sťažovateľky na odpustenie zmeškania lehoty a nadväzujúceho rozhodnutia o zamietnutí jej sťažnosti nič, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Bolo len na úvahe súdu, akým spôsobom vyhodnotí stranou uvádzané

skutočnosti potenciálne zakladajúce ospravedlniteľný dôvod na odpustenie zmeškanej lehoty, pričom úvaha okresného súdu vyplývajúca z napadnutého uznesenia o zamietnutí návrhu sťažovateľky rešpektovala zákonné limity a podstatu aplikovanej právnej úpravy a bola aj náležite odôvodnená.

21. V napadnutých uzneseniach nemožno podľa názoru ústavného súdu ustáliť ani logické protirečenia či prvky svojvôle, ako to tvrdí sťažovateľka. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03). Také nedostatky v prípade sťažovateľky ústavný súd nezistil.

22. K námietke sťažovateľky, že konaním okresného súdu došlo k odopretiu spravodlivosti, ústavný súd poukazuje na argumentáciu okresného súdu v uznesení z 26. januára 2023, podľa ktorej strane sporu sa neodníma možnosť konať pred súdom tým, že súd zamietne jej návrh na odpustenie zmeškania lehoty, keď neuzná ňou tvrdený dôvod za ospravedlniteľný (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 50/2002 a sp. zn. 3Cdo 232/2005).

23. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Ústavný súd na základe už uvedeného odmietol ústavné sťažnosti sťažovateľky ako zjavne neopodstatnené podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavných sťažností sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky v nej uvedenými nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd. Z uvedeného dôvodu sa ústavný súd nezaoberal ani návrhom na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2024

Robert Šorl
predseda senátu